

ІВАН ЖИГАЛКІН

**ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДУ
В УМОВАХ ДІЯЛЬНОСТІ
ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ**

**Вибрані праці
з додатковими матеріалами**

Харків
«Право»
2025

Жигалкін І.

Ж66 Проблеми забезпечення незалежності суду в умовах діяльності Вищої ради правосуддя : вибр. пр. з дод. матеріалами / Іван Жигалкін. – Харків : Право, 2025. – 1024 с.

ISBN 978-617-8518-80-6

Це видання являє собою добірку науково-практичних статей, яка фактично складає серію праць, присвячених проблемі забезпечення незалежності суду на сучасному етапі діяльності Вищої ради правосуддя (ВРП), зокрема після її утворення внаслідок реорганізації у 2017 р. Вищої ради юстиції, а також додаткових матеріалів, підготовлену суддею-спікером Господарського суду Харківської області доктором юридичних наук, доцентом Іваном Павловичем Жигалкіним.

У рамках науково-практичного дослідження порушуються такі проблеми, як якість закону та її вплив на здійснення судом правосуддя; межі предмета аналізу ВРП обставин справи, за рішення у якій на суддю подано дисциплінарну скаргу, і методика правової оцінки ВРП судового рішення в цілому; недосконалість інституційної будови та кадрового забезпечення ВРП; механізм розгляду ВРП скарги на рішення Дисциплінарної палати ВРП, а також повторного розгляду дисциплінарної справи в разі скасування Верховним Судом рішення ВРП, ухваленого за результатами розгляду скарги на рішення Дисциплінарної палати, та ін.

Дослідження супроводжується активним зверненням до міжнародних стандартів функціонування судової гілки влади, а також правових позицій Великої Палати Верховного Суду та Конституційного Суду України.

Видання розраховане на науковців, дослідників, практикуючих юристів, зокрема суддів, а також студентів.

УДК 34

© Жигалкін І. П., 2025

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2025

ISBN 978-617-8518-80-6

ЗМІСТ

Перелік умовних скорочень	8
Вступне слово	9

НА ФУНДАМЕНТІ РОЗМИТОСТІ КРИТЕРІЇВ.
ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ
«НЕМАЙНОВОГО» І «МАЙНОВОГО» СПОРІВ
У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО
(НЕПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ)

Постановка проблеми.....	14
Аналіз останніх досліджень і публікацій	17
Постановка завдання	17
1. Сутність концепції концентрації спорів	17
2. Стаття 7 КзПБ і детермінація проблеми розмежування немайнових і майнових спорів при їх концентрації	20
3. Законодавчий підхід до диференціації немайнових і майнових відносин	24
4. Доктринальний юридичний підхід до диференціації немайнових і майнових відносин	25
4.1. Встановлення характеру правовідношення через його об'єкт	27
4.2. Встановлення характеру правовідношення через суб'єктивні права, що входять до його змісту	29
5. Правозастосовний підхід до диференціації немайнових і майнових спорів	34
6. Окремі процесуальні проблеми	43
Висновки	47

ОКРЕМА УХВАЛА У ГОСПОДАРЬКОМУ ПРОЦЕСІ:
«АМАЛЬГАМА» ПРОБЛЕМ
НА ПЕРЕТИНІ ГАЛУЗЕЙ ПРАВА

[Вступ]	50
1. Аналіз статті 246 ГПК України	52
2. Мета і функції окремої ухвали у господарському процесі.....	55
3. Проблемні аспекти постановлення господарським судом окремої ухвали стосовно порушення законодавства, яке містить ознаки кримінального правопорушення	58
3.1. Умови постановлення окремої ухвали	58
3.2. Підстави постановлення окремої ухвали.....	61
3.3. Окрема ухвала у господарському процесі: право чи обов'язок суду?	65
3.4. Окрема ухвала господарського суду у світлі принципів господарського судочинства	66
Висновки	68

ДИСЦИПЛІНАРНЕ ПРОВАДЖЕННЯ
У ПРИНЦИПИ ПРАВОСУДДЯ.
УЗГОДЖЕННЯ КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВИХ
ФУНКЦІЙ ВРП З ПРИНЦИПАМИ
НЕЗАЛЕЖНОСТІ ТА БЕЗСТОРОННОСТІ
СУДУ (СУДДІ)

Кореляція процесу розгляду дисциплінарної скарги з принципами незалежності та безсторонності суду (судді)	70
А) Юридичний спір (конфлікт)	71
Б) Процесуальна форма як процедура (процес) вирішення юридичного спору	73
В) Суд як суб'єкт вирішення спору	73
Г) Дисциплінарне провадження як різновид контрольно-наглядової діяльності	74
Зміст принципів незалежності та безсторонності суду (судді)	74
Контрольно-наглядові функції ВРП	79
Процесуальна форма судочинства як засіб забезпечення незалежності та безсторонності суду	79
Гармонізація контрольно-наглядових функцій ВРП з принципами незалежності та безсторонності суду	83
А) Здійснення ВРП дисциплінарного контролю лише після ухвалення остаточного рішення по справі і виключення з цього правила	84
Б) Недопустимість дисциплінарного переслідування судді за законну реалізацію суддівського розсуду.....	88
Висновки	94

ЛЕВІАФАН ДЛЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ.
PERICULUM НЕКОРЕКТНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ВРП
Ч. 2 СТ. 106 ЗАКОНУ «ПРО СУДОУСТРІЙ
І СТАТУС СУДДІВ»

Постановка проблеми	97
«Судді над суддями».....	102
Втручання ВРП у діяльність судової гілки влади і порушення принципу незалежності суду	104
Детермінанти проблеми та її безпрецедентна небезпека	113
Як відрізнити скасування чи зміну судового рішення, що є результатом «порушення норм права» від звичайної судової практики?	114
Як ВРП встановити умисне порушення норм права чи неналежне ставлення до службових обов'язків?	115
Вихід ВРП за межі повноважень	117
Наслідки, або Левіафан для судової системи	119
Системне тлумачення положень ч. 2 ст. 106 закону як єдиновірний спосіб визначення його змісту ..	123
Висновки	127

ДВІЧІ В ОДНУ СПРАВУ.
ПЕРЕШКОДИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
НЕУПЕРЕДЖЕНОСТІ ВРП
ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТІ ЇЇ ЧЛЕНІВ

1. Персональний конфлікт інтересів і механізми його подолання у межах дисциплінарного провадження	133
2. Інституційний конфлікт інтересів ВРП	136
2.1. Склад ВРП при повторному розгляді дисциплінарної скарги	136
2.2. Підстави для скасування рішення ВРП у дисциплінарній справі	137
2.3. Предмет повторного розгляду і рішення, що ухвалюється за його результатами	144
3. Персоналізація юридичної відповідальності і формування культури відповідальності членів ВРП	154
Висновки	161

ЛЮДИНА VS ВЛАДА.
ОСОБИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ВРП
ВИСНОВКІВ ЄСПЛ ВІДНОСНО СКАРЖНИКА, СУДДІ ТА ДЕРЖАВИ
У ДИСЦИПЛІНАРНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ

[Вступ]	163
1. Позитивна юридична відповідальність суб'єктів публічної служби	164
2. Формування стандартів позитивної відповідальності членів ВРП	172
2.1. Розуміння членами ВРП проблем судового правозастосування	173
2.2. Історичні сподівання щодо діяльності ВРП	174
2.3. Якщо ВРП – суд, тоді член ВРП – суддя?!	175
2.4. Практика ЄСПЛ як дороговказ	176
2.4.1. Застосування ВРП практики ЄСПЛ у контексті прав скаржника	177
2.4.2. Застосування ВРП практики ЄСПЛ у контексті прав судді	178
2.4.3. Застосування ВРП практики ЄСПЛ у контексті прав держави	183
Висновки	186

ПРАКТИКА ЄСПЛ В РОБОТІ ВРП:
СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ
З НЕОЧІКУВАНИМИ ВИСНОВКАМИ

[Вступ]	189
Вступні положення аналізу	189
Відомості за листопад 2024 року	191
Відомості за жовтень 2024 року	193

Відомості за вересень 2024 року ...	200
Ракурс застосування ВРП практики ЄСПЛ і супутні висновки	203
Висновки	206
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	211
Додатки.....	230

ПРАКТИКА ЄСПЛ

Рішення від 19 квітня 1994 року у справі « <i>Van de Hurk v. the Netherlands</i> » (заява № 16034/90) [Англ.]	230
Рішення від 09 січня 2013 року (остаточне 27.05.2013 р.) у справі « <i>Олександр Волков проти України</i> » (заява № 21722/11).....	256
Рішення від 25 вересня 2018 року у справі « <i>Денісов проти України</i> » (заяви № 76639/11)	317
Рішення від 12 січня 2023 року (остаточне 12.04.2023 р.) у справі « <i>Овчаренко та Колос проти України</i> » (заяви № 27276/15 і № 33692/15)	361

Рішення ВП ВС

СПРАВИ, пов'язані зі звільненням суддів, що розглядалися ВРЮ	412
Постанова ВП ВС від 01 квітня 2021 року у справі № 9901/1/20	412
Постанова ВП ВС від 30 червня 2022 року у справі № 800/278/17	433

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ ВККС, поважаних з кваліфікаційним оцінюванням суддів	447
Постанова ВП ВС від 08 вересня 2021 року у справі № 9901/396/19.....	447
Постанова ВП ВС від 08 червня 2022 року у справі № 9901/932/18	459

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ ВРП ПРО ВІДМОВУ ВНЕСТИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ ПОДАННЯ ПРО ПРИЗНАЧЕННЯ НА ПОСАДУ СУДДІ	481
Постанова ВП ВС від 06 липня 2023 року у справі № 9901/194/19.....	481

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ ВРП ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ СУДДІ ЗА ПОДАННЯМ ВККС, пов'язаним з ДЕКЛАРУВАННЯМ МАЙНА, ДОХОДІВ, ВИТРАТ І ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ФІНАНСОВОГО ХАРАКТЕРУ.....	501
Постанова ВП ВС від 16 лютого 2022 року у справі № 9901/166/20	501

ПЕРЕГЛЯД ЗА ВИКЛЮЧНИМИ ОБСТАВИНАМИ ПОСТАНОВИ ВСУ від 28 квітня 2015 року в АДМІНІСТРАТИВНІЙ СПРАВІ № 21-67А15 (№ 800/132/14) за позовом до Верховної Ради України, про визнання незаконною та скасування Постанови Верховної Ради України від 24 лютого 2014 року № 775-VII «Про реагування на факти порушення судьями Конституційного Суду України присяги судді.....	517
Постанова ВП ВС від 21 вересня 2023 року у справі № 21-67а15	517

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ ВРП, УХВАЛЕНОГО ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ СКАРГИ	
НА РІШЕННЯ ДП	536
Постанова ВП ВС від 08 квітня 2021 року (провадження № 11-253сап20)	536
Постанова ВП ВС від 15 квітня 2021 року у справі	
№ 11-727сап19	554
Постанова ВП ВС від 20 травня 2021 року у справі	
№ 11-84сап19 ..	572
Постанова ВП ВС від 02 вересня 2021 року у справі	
№ 11-97сап20 ..	592
Постанова ВП ВС від 23 вересня 2021 року у справі	
№ 11-90сап21 ..	612
Постанова ВП ВС від 30 вересня 2021 року у справі	
(провадження № 11-98 сап 21)	631
Постанова ВП ВС від 27 січня 2022 року у справі	
№ 11-132сап21	661
Постанова ВП ВС від 17 лютого 2022 року у справі	
(провадження № 11-97сап21)	689
Постанова ВП ВС від 12 травня 2022 року (провадження № 11-194сап21)	709
Постанова ВП ВС від 09 червня 2022 року (провадження № 11-443сап20)	734
Постанова ВП ВС від 08 вересня 2022 року у справі	
(провадження № 11-279сап21).....	760
Постанова ВП ВС від 11 квітня 2024 року у справі № 990SCGC/6/23	776
Постанова ВП ВС від 13 червня 2024 року у справі № 990SCGC/2/24	798
Постанова ВП ВС від 13 червня 2024 року у справі № 990SCGC/4/24	831
Постанова ВП ВС від 26 вересня 2024 року у справі № 990SCGC/10/24	884
Постанова ВП ВС від 14 листопада 2024 року у справі № 990SCGC/11/24	911
Постанова ВП ВС від 12 грудня 2024 року у справі № 990SCGC/18/24	958

Висновки КРЄС

№ 1 (2001) щодо стандартів незалежності	
судової влади та незмінюваності суддів	989
№ 27 (2024) про дисциплінарну відповідальність суддів	1009

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЄСПА	– Європейський суд з прав людини
ВП ВС	– Велика Палата Верховного Суду
ВС	– Верховний Суд
КСУ	– Конституційний Суд України
ВРЮ	– Вища рада юстиції
ВРП	– Вища рада правосуддя
ПДП ВРП	– Перша дисциплінарна палата ВРП
ДДП ВРП	– Друга дисциплінарна палата ВРП
ТДП ВРП	– Третя дисциплінарна палата ВРП
ВККС	– Вища кваліфікаційна комісія суддів України
КРЕС	– Консультативна рада європейських суддів
ЦК України	– Цивільний кодекс України
КК України	– Кримінальний кодекс України
КУзПБ	– Кодекс України з процедур банкрутства
ГПК України	– Господарський процесуальний кодекс України
ЦПК України	– Цивільний процесуальний кодекс України

ВСТУПНЕ СЛОВО

Кожен суддя обізнаний зі специфікою діяльності щодо здійснення правосуддя, зокрема у тих її аспектах, про які інша частина юридичної спільноти може лише здогадуватися або ж знати частково, зокрема внаслідок наукової допитливості або ж більш глибокого практичного досвіду, пов'язаного у тому числі з роботою в якості адвокатів суддів. Ціннісні проблеми роботи в якості судді, зокрема в аспекті християнської догми *«не судіть, щоб і вас не судили»* (від Матвія 7:1-2), з одночасним визнанням необхідності існування в умовах сьогодення інституту суду, що водночас розбавляється конфліктним характером судового спору, навантаженням суддів в умовах кадрового дефіциту, не завжди якісного закону, який підлягає застосуванню, а також систематичними спробами представників інших гілок влади вплинути на рішення суду (інтенсивність яких змінюється в залежності від політичної кон'юнктури) – все це реалії сучасної епохи розвитку судової гілки влади України. Сюди ж слід віднести репутацію окремих представників судової гілки влади, досвід роботи яких у межах системи правосуддя, навіть після їх «вилучення» з неї, кидає тінь на репутацію суддівського корпусу. Проте з цього приводу необхідно констатувати, що відповідна правова і морально-етична оцінка діяльності відповідних осіб повинна мати індивідуаль-

ний характер і обмежуватися саме їх життєписом і кар'єрою, а тому не може розглядатися в якості обставини, що характеризує рішення, діяльність та життя інших служителів феміди, зокрема у межах розгляду поданих на них дисциплінарних скарг.

Серія науково-практичних статей, що складає основу цієї збірки, являє собою не просто результат наукового осмислення проблеми забезпечення незалежності суду в умовах діяльності ВРП, підкріплений юридичною практикою, вона пройнята особистим досвідом автора, який був вимушений, починаючи з 2020 року, системно й поступово відстоювати на рівні конкретного дисциплінарного провадження, ініційованого проти нього, право суду на незалежний розгляд справи, а тому також здійснювати свій внесок в укріплення перед ВРП принципу незалежності суду як фундаментальної засади функціонування судової гілки влади в Україні, незважаючи на те, що однією з основних функцій ВРП, як органу державної влади, безпосередньо виступає «забезпечення незалежності судової влади»¹. У цьому простежується певною мірою парадокс сутність якого полягає у тому, що у сучасних умовах кожен суддя повинен боротися за можливість здійснювати судочинства незалежно, перед органом державної влади, однією з основних функцій якого виступає забезпечення незалежності судової влади. Не інакше, як іронія, яку грає сьогодні із суддівським корпусом діяльність ВРП, основний вектор якої визначений її членами.

Дисциплінарну скаргу було подано у кінці 2019 року внаслідок чого автор майже протягом п'яти років педантично, комплексно й системно, посилаючись у тому числі на практику ЄСПЛ, а також висновки міжнародних інституцій та організацій, у яких зафіксовані міжнародні стандарти здійснення правосуддя і функціонування судової гілки влади у цілому, а також звертаючись до правових позицій, викладених у рішеннях ВП ВС, висвітлював перед ВРП матеріально-правові та процесуально-правові аспекти конкретного кейсу, рішення у якому послугувало причиною подання на нього дисциплінарної скарги, а також особливості функціонування судової гілки влади.

Тобто у рамках конкретного дисциплінарного провадження переконливо демонструвалася специфіка діяльності суду зі здійснення правосуддя у конкретній господарсько-правовій справі в умовах нечіткості закону і відсутності однозначної позиції вищих судових інстанцій щодо важливих аспектів порядку її розв'язання, й водночас повна процесуально-правова узгодженість ухвалених судом рішень з міжнародними стандартами здійснення правосуддя, а також правовими позиціями КСУ та ВП ВС.

При цьому науково-практичні матеріали, викладені у цій збірці, підготовлені у період розгляду дисциплінарної справи, безпосередньо надава-

¹ Див. ст. 1 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» станом на момент виникнення відповідних правовідносин (листопад 2019 року – грудень 2024 року).

лися ТДП ВРП в якості додаткового обґрунтування відсутності правових підстав для притягнення автора до дисциплінарної відповідальності.

У цілому у цій серії науково-практичних робіт ми торкнулися, зокрема проблем правової природи процесу здійснення правосуддя, а також причин виникнення юридичного конфлікту, які перманентно супроводжують хід розгляду справи. Це і проблеми якості закону та її впливу на здійснення судом правосуддя і рівень правової культури і невдоволеність судовим рішенням однією зі сторін спору.

Також у межах дослідження піднімаються проблеми обсягу предмету аналізу ВРП обставин справи за рішення у якій на суддю подано дисциплінарну скаргу та порядку правової оцінки ВРП судового рішення у цілому. Порушується проблема неможливості ВРП оцінювати судові рішення з тих самих позицій, як це здійснює суд вищої інстанції, оскільки у такому разі відбувається порушення інстанційної будови традиційної судової системи і переймання ВРП на себе повноважень судового розгляду справи, що вступає у пряму суперечність з принципом незалежності суду.

Окрема увага з посиланням у тому числі на міжнародні стандарти функціонування судової гілки влади, а також правових позиції ВП ВС та КСУ приділена неможливості притягнення судді до дисциплінарної відповідальності за скасування його рішення судом вищої інстанції.

Також у ході науково-практичного аналізу висвітлено проблеми інституційної будови та кадрового забезпечення ВРП, методики розгляду інституцією дисциплінарних справ та застосування у своїй роботі висновків ЄСПЛ, а також проблема механізму розгляду ВРП скарги на рішення ДП ВРП, а потім і повторного розгляду дисциплінарної справи у разі скасування ВС рішення ВРП, ухваленого за результатами розгляду скарги на рішення дисциплінарної палати.

Червоною ниткою кризь усю серію праць проходить питання чи виходить ВРП при розгляді дисциплінарних справ з презумпції невинуватості судді, а тому діє у межах процесу розгляду такої справи як «безсторонній суд», або все ж таки з обвинувального погляду, а тому з презумпції вини у зв'язку з чим виступає у межах такого провадження в якості «судді-обвинувача».

Дослідження супроводжується активним зверненням до міжнародних стандартів забезпечення діяльності судової гілки влади, правових позицій ВС, КСУ, а також самої практики розгляду дисциплінарних скарг ВРП.

Що ж стосується самого дисциплінарного провадження, то всупереч встановлених законом строків його проведення по завершенню яких воно підлягає закриттю, рішенням ТДП ВРП від 13 березня 2024 року № 729/Здп/15-24, залишеним без змін рішенням ВРП від 28 травня 2024 року № 1605/0/15-24 автора було притягнуто до дисциплінарної відповідальності із застосуванням до нього дисциплінарного стягнення у виді попередження.

Своєю чергою постановою ВП ВС від 26 вересня 2024 року у справі № 990SCGC/10/24 рішення ВРП від 28 травня 2024 року № 1605/0/15-24 «Про залишення без змін рішення Третьої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 13 березня 2024 року № 729/Здп/15-24 скасовано.

На момент підготовки до друку цього матеріалу дисциплінарна справа відносно автора очікує повторного розгляду ВРП як того вимагає частина третя статті 52 Закону України «Про Вищу раду правосуддя».

Проблема такого розгляду також розглядається у межах пропонованого науково-практичного матеріалу.

Автор висловлює сподівання, що в умоглядному майбутньому в межах діяльності ВРП все ж таки будуть гармонізовані *de facto* «контрольно-наглядова» функція, а також функція із забезпечення незалежності суду, що у сукупності забезпечить високий рівень функціонування судової системи України з урахуванням дотримання міжнародних стандартів правосуддя.

Водночас, як відомо, у кінці грудня 2024 року повинна запрацювати служба дисциплінарних інспекторів ВРП, характер і перші результати діяльності якої стануть зрозумілими вже, ймовірно, у новому році.

Таким чином «самостійний» структурний підрозділ у складі секретаріату ВРП з одного боку послабить навантаження членів ВРП, взявши на себе основний масив роботи з попередньої перевірки дисциплінарних скарг, збору інформації та матеріалів, необхідних для аналізу правових ситуацій, а також з підготовки проектів ухвал та рішень ДП та ВРП у межах дисциплінарних проваджень (частина п'ята статті 29² Закону України «Про Вищу раду правосуддя»), а з іншого боку безпосередньо зіштовхнеться з проблемою правової оцінки обставин, викладених в дисциплінарних скаргах, а також з необхідністю дотримання як у межах аналізу відповідних матеріалів (й зокрема при їх витребуванні), так і при прийнятті рішень за результатами їх аналізу принципу незалежності суду як основоположної засади функціонування судової системи України.

У цьому ключі важливо відмітити, що з-поміж наведених вище основних завдань дисциплінарних інспекторів, визначених частиною п'ятою статті 29² Закону України «Про Вищу раду правосуддя», на них також покладено завдання зі здійснення *«аналізу матеріалів дисциплінарних справ та матеріалів за скаргами на рішення у дисциплінарних справах стосовно судді»* (пункт 2 частини п'ятої зазначеної статті).

З цього приводу автор висловлює сподівання, що дисциплінарні інспектори не підходять до виконання цього завдання на підставі автономного аналізу зазначеного положення, й не допускать тих помилок, яких не раз припускалися члени ВРП (результати яких ми бачимо у численних судових рішеннях ВП ВС, посилення на частину з яких містяться у цьому виданні), у зв'язку з чим *«аналізуватимуть матеріали та скарги на рішення»*

◆—————◆
◆◆◆
ня у дисциплінарних справах стосовно судді» у тому числі з урахуванням положень Конституції України, Законів України, принципів правосуддя, а також судової практики, у тому числі ВП ВС. У протилежному випадку діяльність служби дисциплінарних інспекторів не привнесе якісно нового віяння в роботу ВРП й не відверне помилок членів ВРП, окремі з яких набули системного характеру, у зв'язку з чим така діяльність при застосуванні окремих підходів у межах «методики правової оцінки» рішень суду може й надалі залишитися «відірваною від землі».

*суддя-спікер Господарського суду
Харківської області
д.ю.н. Іван Жигалкін*

НА ФУНДАМЕНТІ РОЗМИТОСТІ КРИТЕРІЇВ.

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ «НЕМАЙНОВОГО» І «МАЙНОВОГО» СПОРІВ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО (НЕПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ)*

Розмежування немайнових і майнових спорів є однією з базових диференціацій господарського процесуального і цивільного процесуального галузей права. Водночас, незважаючи на, здавалося б, концептуальний характер відповідного поділу, законодавець використовує не весь його потенціал.

Постановка проблеми

Можна сказати, що розмежування немайнових і майнових спорів – це певною мірою одна із «цеглин» побудови процесуальної форми як визначеного законом порядку судочинства у цілому, а також порядку вчинення окремих процесуальних дій і прийняття рішень¹ або ж, як її ще характеризують – послідовності процесуальної поведінки суду, а також учасників судового процесу, і порядку оформлення та фіксації відповідної поведінки².

Водночас, незважаючи на, здавалося б, концептуальний характер відповідного поділу, законодавець використовує не весь його потенціал у ході регулювання господарських процесуальних і цивільних процесуальних відносин.

Ми можемо побачити практичне втілення окресленої диференціації у межах, наприклад, групування ставок судового збору. Розгляд майнових спорів, як правило, обкладається вищими (але завжди не нижчими) ставками за розгляд немайнових (див. ст. 4 Закону України «Про судовий збір»³).

* Публікується за: Жигалкін І. На фундаменті розмитості критеріїв. Диференціація «немайнового» і «майнового» спорів у справах про банкрутство (неплатоспроможність). *Закон і Бізнес*. 23 берез. 2024 р. URL: <https://zib.com.ua/ua/160600.html> (дата звернення: 23.03.2024).

¹ Юзько Т. М., Слугоцька В. М. Поняття цивільного процесуального документа, його значення та функції у цивільному судочинстві. *Юрид. наук. електрон. журн.*: електрон. наук. фахове вид. 2023. № 6. С. 244. URL: http://lsej.org.ua/6_2023/55.pdf (дата звернення: 04.03.2024).

² Цивільне процесуальне право України (Загальна частина): підруч./ О. В. Гетманцев та ін.; за ред. О. В. Гетманцевої. Чернівці: Чернівець. нац. ун-ту ім. Ю. Федьковича, 2022. С. 32.

³ Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 р. № 3674-VI. *Відом. Верхов. Ради України*. 2012. № 14. Ст. 87 (із змінами).

Наукове видання

ЖИГАЛКІН Іван Павлович

**ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДУ
В УМОВАХ ДІЯЛЬНОСТІ
ВИЩОЇ РАДИ ПРАВОСУДДЯ**

**Вибрані праці
з додатковими матеріалами**

(Українською та англійською мовами)

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 08.01.2025. Формат 70×100/16.
Ум. друк. арк. 82,6. Обл.-вид. арк. 63. Тираж 300 пр. Зам. № 231

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20, (063) 254-50-84
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>

Е-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua
Е-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт»,
вул. Весніна, 12, Харків, 61023, Україна
Тел. (057) 717-25-44
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5748 від 06.11.2017